

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.844/2013/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Magyar György és Társai Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Magyar György ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Paulovics Péter ügyvéd (fél címe 5) által képviselt **Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata** (alperes címe) alperes ellen - akinek pernyertessége előmozdítása érdekében a Dr. Domina Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Domina László Béla ügyvéd) által képviselt **Alperesi beavatkozó** (fél címe 2) beavatkozott - **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indult perében a Székesfehérvári Törvényszék 2013. június 14. napján meghozott 5.P.20.907/2011/60. számú ítélete ellen a felperes részéről 62. sorszámon előterjesztett és 64. sorszámon pontosított, míg az alperes részéről 61. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes marasztalását 8.000.000 forintról 14.000.000 (tizennégymillió) forintra és az elsőfokú ítéletben írt kamatára, továbbá 143.315 forintról 250.800 (kettőszázötvenezer-nyolcszáz) forintra és annak az elsőfokú ítéletben írt kamatára felemeli, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 310.000 (háromszáztízezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A felperes és az alperes fellebbezésének illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 20.358.288 forint kártérítés és járulékai megfizetése iránti indított keresetet az alperessel szemben. Előadta, hogy a felperest ért 2009. augusztus 4-én történt baleset az alperesnek felróható okból következett be, amellyel okozati összefüggésben 20.000.000 forint nem vagyoni kára, gyógyászati segédeszköz vásárlásából eredően pedig 358.288 forint vagyoni kára keletkezett.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy a baleset a felperes felróható magatartásával okozati összefüggésben történt, ezért az alperest a felperessel szemben kártérítési felelősség nem terheli.

A beavatkozó az alperes érdemi ellenkérelmével egyezően a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes által követelt kár mértékét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8.143.315 forintot, valamint 8.000.000 forint után 2009. augusztus 4. napjától, 143.315 forint után pedig 2009. november 17. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 334.148 forint perköltséget. Egyebekben a keresetet elutasította.

Ítéletének indokolása szerint az nem volt vitás, hogy a felperes a kerékpárjával 2009. augusztus 4-én az addig egyenes nyomvonalú út folytatásával a betonárokba esett. Megállapította azt is, hogy a felperes ezzel okozati összefüggésben súlyos sérüléseket szenvedett, amelynek következtében mozgásszervi fogyatékosná vált, önálló életvitelre nem képes, és a helyváltoztatáshoz kerekesszéket használ.

A felperes számlával igazolta, hogy a kerekesszékre mint gyógyászati segédeszközre 358.288 forintot fizetett ki. Arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által használt kerékpár felszereltsége nem felelt meg a 6/1990. (IV.12.) KÖHÉM rendelet 116. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltaknak, mert fehér vagy kadmium sárga fénylámpával nem rendelkezett. Az pedig nem volt kétséget kizáróan bizonyított, hogy a felperes fejlámpát viselt. Azt a tényt nem tudta értékelni, hogy a felperes a baleset előtt alkoholt fogyasztott, mert arra nézve nem merült fel adat, hogy mikor és milyen mennyiségben, és mindez mennyiben játszott szerepet abban, hogy nem, vagy későn észlelte a kerékpárút vonalvezetésének megváltozását.

A szakértők egybehangzó és a felek által nem vitatott megállapítása szerint a baleset oka az volt, hogy a felperes későn, vagy nem észlelte az út nyomvonalának változását, bár azt a szakértők megállapítása szerint 20-25 km/h haladási sebesség mellett időben észlelhette volna. A világítóeszköz hiányából eredő észlelési késedelem, illetve a nem megfelelő sebesség megválasztása egyértelműen a felperes érdekkörébe tartozó mulasztásnak tekinthető. A szakértők szerint ugyanakkor az első lámpa is legfeljebb 5 méteres távolságra világíthatta volna meg az utat, tehát legjobb esetben csak vészfékezéssel lehetett volna a kerékpárt megállítani. A világítás arra lett volna alkalmas, hogy a felperes a veszélyforrásra figyelmeztető prizmákat és a szaggatott felfestést az éjszakai látási viszonyoknak megfelelően lassított sebesség mellett is észlelje. Az útszakaszon a közvilágítás hiánya, valamint a felperes által előadott azon körülmény, hogy egy szembejövő gépjármű fényszórói elvakították, nem az alperes mulasztására visszavezethető körülmények. A szakértői vélemények alapján megállapította, hogy az út megfelelő állapotú volt, a fényvisszaverő jelleg működött, tehát jól látható volt.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Tv.) 12. § (2) és (6) bekezdéseire, valamint a 34. § (1) bekezdésére utalva rögzítette, hogy a közutak forgalmi rendjét félreérthetetlenül úgy kell kialakítani, hogy azt a közlekedés résztvevői kellő időben és könnyen felismerhessék, és különös figyelmet kell fordítani a kerékpáros forgalom biztonságára, míg a közút kezelője köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. Idézte továbbá a 20/1984. (XII. 21.) KÖHÉM rendelet 4. § (1) bekezdését és a 83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet mellékletének 2.0. pontját is.

A szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a baleset helyszínén lévő kereszteződés forgalmi rendje korlátozott látási viszonyok között nem volt kellő

időben és könnyen felismerhető, és nem volt félreérthetetlen, ezért ezeknek a jogszabályi előírásoknak nem felelt meg. Utalt a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 18. § (1) bekezdés p) pontjára azzal, hogy a kerékpáros azt nem tudhatta, milyen veszélyforrással kell számolnia. A kereszteződést azzal lehetett volna biztonságosabbá tenni, ha a figyelmeztették volna a közlekedőket a nyomvonal megtörésére. (Pl. a KRESZ 20. § (2) bekezdésében meghatározott, az árok elő helyezett fényvisszaverő táblával is.) A szakvélemény szerint nem tekinthető biztonságos megoldásnak, hogy az úttest szélétől kevesebb, mint egy méterre elkerítetlen betonlapokkal kirakott árkot hagytak szabadon, és megtévesztő lehetett, hogy a kerékpárút, a bekötőút és annak egyenes folytatásában az árok is egységes szürke színű volt. A kerékpárútnak tehát ez a szakasza nem felelt meg a biztonságos közlekedés jogszabályokban előírt követelményének, amelyet az is tanúsít, hogy akkoriban más kerékpárosok is beleestek az árokba. Az a tény, hogy a felperes egyszer-kétszer haladt ezen az útszakaszon, nem jelenti azt, hogy a tudatában feltétlenül rögzült az útszakasz veszélyes jellege. Mindezeket összességében mérlegelve azt állapította meg, hogy a felperest ért kár bekövetkezéséért nagyobb részt, mintegy 60 százalékban a felperes, míg kisebb részben, mintegy 40 százalékban az alperes felelős, így a vagyoni kárt 143.315 forintban határozta meg.

Nem vagyoni kártérítésnél kármegosztásnak ugyan nincs helye, azonban a közrehatást a fenti arányok figyelembevételével a kárösszeg meghatározásakor figyelembe kell venni. Köztudomású tény, hogy a felperes sérülése egyáltalán nem, vagy nehezen feldolgozható traumát okozott. Nem látta indokoltnak igazságügyi pszichológus szakértő kirendelését, mert a felperes által követelt 20 millió forint nem vagyoni kár összegét az őt ért hátrányokra tekintettel nem találta eltúlzott mértékűnek. A felperes személyes előadását, a károsodást és az elszenvedett hátrányokat az alperes sem vonta kétsége. Mérlegelte a felperest ért joghátrány jellegét és mértékét, és azok kompenzálására nem találta eltúlzottnak a keresetben meghatározott összeget, így a kárigény 40 százalékában állapította meg az alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítést 14 millió forintra és járulékaira, a vagyoni kártérítést pedig 250.800 forintra és járulékaira kérte felemleni.

Előadta, hogy a kármegosztást és a közrehatást önmagában nem teszi vitássá, azonban a közrehatás és a baleset között legfeljebb csak rész okozati összefüggés állapítható meg. Utalt a szakértő azon megállapítására, hogy a baleset helyszínén lévő kereszteződés forgalmi rendje korlátozott látási viszonyok között nem volt kellő időben és könnyen felismerhető, és nem volt félreérthetetlen, valamint arra is, hogy rövid időn belül több hasonló baleset is történt egészen addig, amíg az árok elé fel nem szereltek egy korlátot. A baleset oka nem a felperesnél fennálló körülményben, hanem az út ésszerűtlen kialakításában keresendő. A 60-40 százalékos, a felperesre terhesebb kármegosztás méltánytalan, mert a felperes toló-kocsiba kényszerült, életkörülménye jelentősen megváltozott, önálló életvitelre képtelen. Állandó segítségre szorul, társadalmi kapcsolatai tönkrementek, családi élete

összeomlott. Depressziós lett, és a történeteket szakember segítségével sem tudja feldolgozni. Mindezekre tekintettel kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a felperesre kedvezőbben 70-30 százalékos kármegosztás alapul vételével változtassa meg.

Az alperes és a beavatkozó fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésével érintett részeinek a helybenhagyására irányult.

Az ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében az alperes az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal a felperes alkoholfogyasztását, mert ebben az állapotában a felperesnek nem lett volna szabad kerékpárral közlekednie. Utalt a KRESZ 2009. augusztus 4-én hatályos 4. § (1) bekezdés c) pontjára, továbbá az I. sz. függelék II.R/1. pontjára. Állította, hogy a baleset nem következett volna be, ha a felperes a közlekedési szabályokat betartja. Így neki felróható okból sérült meg, és szabályszegésére előbb került sor, ezáltal az alperest nem terheli felelősség. A felperes akkor sem tanúsított elvárható magatartást, amikor egy számára ismeretlennek tartott útszakaszon világítás nélkül, nem megfelelő sebességgel közlekedett, ugyanakkor az alperes megfelelően felhívta a kerékpárosok figyelmét, hogy az úton sebességkorlátozásra vagy megállási kötelezettségre kell számítani, a felperesnek tehát lassítania kellett volna. Az útburkolaton elhelyezett rázócsíkok az előttük lévő veszélyre figyelmeztetnek, amelyeknek nincs speciális használati módja, minden olyan helyen kihelyezhető, ahol a veszélyre figyelmeztetni kell a közlekedés résztvevőit. A felperes azonban akkor sem fékezett volna, ha a kereszteződést vagy az útvonal megtörését táblával előre jelzik számára. Egy feladata lett volna a rázócsíkok észlelésekor, hogy beletapos a fékbe, azonban ezt elmulasztotta. Hangsúlyozta, hogy az engedélyezési és a forgalomba vételi eljárást a Nemzeti Közlekedési Hatóság a jogszabályoknak megfelelően folytatta le, és a kerékpárutat 2009. június 16-án forgalomba helyezték. Ennek alátámasztására a fellebbezés mellékleteként becsatolta ezeket a határozatokat. Az alperes ezért a kerékpárút tervezése és megvalósítása, forgalomba helyezése tekintetében a jogszabályokban megkívánt gondossággal járt el, míg a baleset bekövetkezte a felperesnek száz százalékban felróható, így az alperes felelőssége nem állapítható meg. Idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 340. § (1) bekezdését azzal, hogy a kiegészítő szakvélemény szerint a sebességet a KRESZ 26. § (4) bekezdése szerint kell megválasztani, és a balesetnek az volt az oka, hogy a felperes a haladása során nem láthatta be maga előtt a kerékpárja aktuális sebességéhez tartozó féktávolságnak megfelelő hosszúságban az utat.

A beavatkozó csatlakozott az alperes fellebbezéséhez, és a kereset teljes elutasítását kérte.

Kihangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban szolgáltatott bizonyítékok a felperes jogellenes és felróható magatartását alátámasztották, ezért a bekövetkezett balesetért kizárólag a felperes a felelős, ugyanakkor az elsőfokú bíróság által

megállapított közrehatáshoz képest „összecszerűségében is eltűzött a marasztalási összeg”.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet alperes fellebbezésével érintett részeinek a helybenhagyására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetből 6.107.488 forintot (107.488 forint vagyoni és 6.000.000 forint nem vagyoni kárt) részben elutasító rendelkezése a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett, ezért azt a másodfokú bíróság csak az alperest marasztaló, valamint a felperes keresetből 107.488 forint vagyoni és 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítést elutasító részeiben bírálta felül.

A felperes fellebbezése alapos, míg az alperes fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, azonban az érdemi döntésével a másodfokú bíróság csak részben értett egyet.

Az utak forgalomszabályzásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdése alapján az utak forgalmának szabályozása az út kezelőjének feladata, amelynek 4. § (1) bekezdése értelmében az utak forgalmát úgy kell kialakítani, hogy a közlekedés résztvevői biztonságosan, gyorsan és zavartalanul közlekedhessenek, míg a (3) bekezdés szerint figyelembe kell venni a forgalom biztonságát és zavartalanságát befolyásoló környezet szempontjait, ezen belül pedig kiemelt figyelmet kell fordítani a kerékpárosok közlekedésére is (4. § (4) bekezdés). A közúti jelzések alkalmazásával közölni kell azokat a vészhelyzeteket is, amelyekre az adott helyen a KRESZ-ben foglalt tételes magatartási szabályok betartása mellett is figyelemmel kell lenni (10. § (1) bekezdés), míg a közúti jelzéseket úgy kell elhelyezni, hogy azok, akikre az vonatkozik, bármely napszakban kellő távolságból észlelhessék, és azokból helyismeret hiányában is félreérthetetlenül felismerhessék a forgalmi rendet.

A felperes a keresetét arra alapította, hogy a káresemény a közút kezelőjének azzal a magatartásával okozati összefüggésben következett be, hogy a kerékpárút kialakításánál és forgalmának szabályozásánál figyelmen kívül hagyta a biztonságos közlekedésre vonatkozó szabályokat.

Nem vitás tény, hogy a felperes az alperes kezelésében álló közúton súlyos balesetet és ennek következtében maradandó egészségkárosodást szenvedett. Az alperes kártérítési felelősségének megítélésénél és mindehhez képest a Ptk. 340. § (1) bekezdésének alkalmazásánál, valamint a felperes közrehatásának vizsgálatánál alapvető jelentősége van annak a nem vitatott ténynek, hogy ugyanilyen közlekedési helyzetben egymást követően több személy is balesetet szenvedett. A balesetek pedig nem a kerékpárút nyomvonalának változása miatt, hanem azért következtek be, mert a kerékpárút nyomvonallról letérő egyenes

folytatása egy életveszélyt is magában hordozó, az út színével azonos betonárokba vezetett. Mindebből következik, hogy az út és az ahhoz kapcsolódó környezet kialakítása önmagában is súlyos veszélyforrást jelentett az ott közlekedőkre, amelyet az alperes maga is felismert, hiszen ezt a veszélyhelyzetet később korlátok kihelyezésével próbálta meg csökkenteni.

Az eltérő időpontban különböző személyeket ugyanabban a közlekedési helyzetben ért balesetek alapján így csak az a következtetés vonható le, hogy az alperes a forgalomszabályozási kötelezettségét megszegve nem közölte egyértelműen azt a veszélyhelyzetet, amely a forgalom biztonságát befolyásolta (R. 4. § (3) bekezdés és 10. § (1) bekezdés és 11. §), ugyanakkor nem gondoskodott ennek egyértelmű felismerésére alkalmas közúti jelzések elhelyezéséről (R. 11. §). Az elsőfokú bíróság ezért helyesen állapította meg, hogy az alperes mindezzel megszegte a Tv. 12. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét.

A Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak a perben rendelkezésére bocsátott valamennyi bizonyíték értékelésével kell a kereset alapjául szolgáló tényeket megállapítani, és ennél az értékelési tevékenységnél meghatározó jelentősége van annak is, hogy a bizonyítandó tények valóságát az adott bizonyítási eszköz közvetlenül, avagy csak kevesebb meggyőző erővel, közvetett módon igazolja. A jelen perben egyértelműen bizonyított tény, hogy a felperest a kerékpárúton baleset érte, és az is, hogy a kerékpárúttal egy vonalban lévő betonárok - különösen esti látási viszonyok között - önmagában is olyan súlyos veszélyforrást jelentett, amely minden egyéb körülménytől függetlenül magában hordozta a baleset bekövetkezésének lehetőségét. Ehhez képest a kerékpár kivilágításának hiánya és a sebesség nem megfelelő megválasztása már a káresemény kockázatát növelő olyan további tényezők, amelyek önmagukban a felperest ért sérüléseket nem okozhatták. Arra pedig semmilyen bizonyíték nincs - mint ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott -, hogy a felperes alkoholfogyasztása bármilyen módon közrehatott az egyébként is komoly veszélyeket hordozó közlekedési helyzetben bekövetkezett balesetnél.

Csak az a személy kerülhet a káresemény teljes megelőzését megvalósító döntési helyzetbe, aki azt közvetlenül előidézte, ezért a kárelhárítás és közrehatás körében kiemelkedő jelentősége van, hogy a kártérítési jogviszony alanyai közül melyikük felróható magatartása indította el a károsodáshoz vezető folyamatot. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem férhet kétség ahhoz, hogy a veszélyhelyzetet elsősorban nem a felperes kerékpárjának felszereltsége és a kerékpár haladási sebessége, hanem a kerékpárútnál szabadon hagyott betonárok okozta, így a kerékpárút veszélyt hordozó kialakításánál meghozott döntések kockázata semmiképpen nem terhelheti nagyobb mértékben az ott közlekedőket, mint a saját döntéseikért helytállni köteles alperest.

Mindezek összességének alapulvételével a másodfokú bíróság meggyőződése szerint az alperes a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a 340. § (1) bekezdésében foglaltakra is - köteles a felperes részére az őt ért vagyoni és nem vagyoni kár nagyobb hányadát megtéríteni, amelynek aránya a felperes által

követelt 70%-os mértékben megfelelően mértéktartó, és ezáltal teljes egészében elfogadható.

Az elsőfokú bíróság által minden tekintetben helytállóan megállapított és megfelelően megindokolt kártérítési összegeket az alperes önmagában nem vitatta, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalási összeget a felperes fellebbezése szerint meghatározott mértékben felemelte.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján az alperest marasztalta a felperes perköltségeiben, amely rendelkezést egyik fél sem kifogásolta, így a pernyertesség-pervesztesség arányainak megváltoztatása az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget nem érinti, arról a másodfokú bíróságnak külön rendelkeznie nem kellett. A másodfokú eljárásban a felperes teljes egészében pernyertes lett, ezért a másodfokú perköltségről szóló rendelkezés a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdésén alapul, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdéseinek megfelelően állapította meg. A felperes tárgyi illetékfeljegyzési joga, valamint az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2014. december 2.

Dr. Hőbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: